

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ІВАНА ФРАНКА**

СТРЕЛЬБИЦЬКА ЛЕСЯ ЯРОСЛАВІВНА

УДК 343.152 (477)

**ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ЗАСУДЖЕНОГО
В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ УКРАЇНИ**

Спеціальність 12.00.09 –кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза;
оперативно-розшукова діяльність

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2015

Дисертацією є рукопис

Робота виконана на кафедрі кримінального процесу та криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка Міністерства освіти і науки України

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, доцент
ПАВЛИШИН Андрій Андрійович
Львівський національний університет,
імені Івана Франка, доцент кафедри
кримінального процесу та криміналістики

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, доцент
БАСИСТА Ірина Володимирівна,
Прикарпатський факультет
Національної академії внутрішніх справ,
(м. Івано-Франківськ), професор
кафедри кримінально-правових дисциплін
та оперативно-розшукової діяльності

кандидат юридичних наук, доцент
КРИКУНОВ Олександр Вікторович,
Східноєвропейський національний
університет імені Лесі Українки,
доцент кафедри кримінального права та процесу

Захист відбудеться «28» листопада 2015 року о «14.00» годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 35.051.03 у Львівському національному університеті імені Івана Франка за адресою: 79000, м. Львів, вул. Січових Стрільців, 14 (зал засідань юридичного факультету, ауд. Г-409)

З дисертацією можна ознайомитись у Науковій бібліотеці Львівського національного університету імені Івана Франка (79005, м. Львів, вул. Драгоманова, 5)

Автореферат розіслано «27» жовтня 2015 року

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради

В.О. Семків

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Українська держава формувалась упродовж багатьох століть у складних історичних та соціально-економічних умовах. Незважаючи на те, що Конституція України та велика кількість нормативних актів закріплюють за громадянами чимало прав і свобод, однак деякі з них є декларативними. Особливо гострою залишається проблема дотримання прав та законних інтересів громадян, що «провинилися перед суспільством» та засуджені державою за вчинені ними злочини до різних мір покарання. Світова громадськість постійно звертає увагу на порушення в Україні життєво важливих прав людей, які тимчасово або довічно позбавлені свободи. Через грубі порушення прав людини і громадянина Україна перебуває серед лідерів у світі за кількістю звернень до Європейського суду з прав людини.

За роки незалежності України в кримінально-процесуальне законодавство вносилось чимало змін і доповнень, спрямованих на підвищення рівня захисту прав та законних інтересів учасників кримінального провадження. З прийняттям у 2012 році нового Кримінального процесуального кодексу України суттєво змінилося регулювання кримінальних процесуальних правовідносин, в тому числі і таких, які стосуються засудженого.

До проблем, пов'язаних із статусом засуджених в кримінальному провадженні, звертались такі вчені, як: Басиста І.В., Бобченко Н.Р., Бойко В.П., Бородовська Н.О., Видря М.М., Габлей Н.Г., Грошевий Ю.М., Джига М.В., Дроздов О.М., Зеленецький В.С., Кобліков А.Д., Коваленко Є.Г., Кокорєв Л.Д., Корнуков В.М., Куцова Є.Ф., Ларін О.М., Лобойко Л.М., Маляренко В.Т., Михайленко О.Р., Михеєнко М.М., Молдован В.В., Москвич Л.М., Мотовіловкер Я.О., Мартинчик Е.Г., Нор В.Т., Осауленко О.І., Омеляненко Г.М., Перлов І.Д., Петрухін І.Л., Попелюшко В.О., Строгович М.С., Тертишник В.М., Тулянський І.Я., Удалова Л. Д., Татаров О.Ю., Шумило М.Є., Чеботарьова Ю.А. та інші.

Проте в Україні до останнього часу не було комплексних наукових досліджень, присвячених теоретичним та практичним проблемам виключно процесуального статусу засудженого в кримінальному провадженні. Поза увагою науковців залишились питання становлення правового статусу засудженого, реалізації засудженим своїх прав на різних стадіях кримінального провадження, питання обов'язків та відповідальності засудженого та інші. Від їх правильного вирішення залежить реальне забезпечення і реалізація прав та законних інтересів засудженого, а як наслідок, і виконання таких завдань кримінального провадження як охорона прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження, а також, щоб жодна особа не була

піддана необґрунтованому процесуальному примусу і щоб до кожного учасника кримінального провадження була застосована належна правова процедура.

Тому всі ці питання потребують якісно нового наукового дослідження, вироблення науково обґрунтованих пропозицій щодо приведення чинного законодавства України у відповідність до вимог Конституції України, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, норм міжнародних договорів, ратифікованих Україною, інших міжнародних документів, пов'язаних з процесуальним статусом засудженого.

Все викладене вище й обумовлює актуальність теми даного дисертаційного дослідження.

Як свідчать дані вітчизняної судової статистики останніх років, кількість засуджених поступово зменшується порівняно з показниками минулого десятиріччя. Кількість осіб, обвинувальні вироки щодо яких набрали законної сили, становила: у 2008 році – 146858 осіб, у 2009 – 146383, у 2010 – 168774 особи¹. Водночас за інформацією Державної пенітенціарної служби України у 2014 році у кримінально-виконавчих установах утримувалося 117440 осіб.²

Таким чином, оцінюючи загальну кількість осіб, які відбувають покарання в Україні, можна зробити певні висновки і щодо кількості засуджених як суб'єктів кримінальних процесуальних правовідносин, так і тенденцій щодо зміни цієї кількості. Наведені цифри (а вони є досить високими) також підкреслюють важливість наукового дослідження кримінального процесуального статусу засуджених.

Значення дослідження особливостей процесуального статусу цього учасника кримінального провадження полягає в тому, що отримані результати допоможуть виявити недоліки чинного законодавства та правової системи в цілому, що спрямовуватиме на пошук та подальше впровадження найоптимальнішої моделі правового регулювання відповідного інституту.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано у відповідності до тем науково-дослідної роботи кафедри кримінального процесу та криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету ім. Івана Франка на 2006-2008 роки «Проблеми удосконалення кримінально-процесуального законодавства України в умовах його реформування» (номер державної реєстрації – 0106U011538); на 2010-2012 роки «Кримінально-процесуальні гарантії та проблеми їх вдосконалення в умовах реформування кримінального процесу України» (номер державної реєстрації 0110U005708); та на 2013-2017 роки «Проблеми реалізації нового кримінального процесуального законодавства України (КПК 2012 року) щодо захисту прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження» (номер державної реєстрації 0113U005123).

¹ Збірник даних судової статистики щодо розгляду судами України кримінальних справ, кількості та структури засуджених осіб у 2001–2010 роках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sc.gov.ua/ua/sudova_statistika.html

² Дивні особливості пенітенціарної статистики у 2014 році. Тюремний портал. [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://ukrprison.org.ua/articles/1424379272>

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розкриття сутності і особливостей процесуального статусу засудженого у кримінальному провадженні України, виявлення недоліків його правового регулювання, а також формулювання конструктивних пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства у цій частині.

У відповідності до зазначеної мети поставлено наступні **завдання**:

- визначити поняття, зміст та особливості процесуального статусу засудженого як суб'єкта кримінальних процесуальних відносин;
- дослідити історію розвитку правового інституту засудженого в кримінальному процесі Української держави;
- проаналізувати загальні елементи процесуального статусу засудженого, якими він володіє на усіх стадіях кримінального провадження, де є можливою діяльність цього учасника;
- з'ясувати особливості правового регулювання процесуального статусу засудженого в окремих стадіях та етапах кримінального провадження, де функціонує цей учасник, дослідити спеціальні елементи його процесуального статусу, властиві йому лише на певних стадіях (етапах стадій) кримінального провадження;
- розробити пропозиції з удосконалення процесуального статусу засудженого у кримінальному провадженні та його законодавчого регулювання і практики застосування.

Об'єктом дослідження виступають суспільні відносини, які пов'язані з участю засудженого у кримінальному провадженні.

Предметом дослідження є процесуальний статус засудженого в кримінальному провадженні України.

Методи дослідження. Достовірність наукових положень, висновків та пропозицій, викладених в дисертації, підтверджується також методологією дослідження. Для досягнення поставленої мети, з урахуванням об'єкта і предмета дослідження, у роботі були використані загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. *Діалектичний метод* застосовувався для дослідження сучасного стану та перспектив розвитку правового регулювання статусу засудженого у кримінальному провадженні. *Системний метод* дав можливість з'ясувати місце засудженого в системі учасників кримінального провадження. За допомогою *історичного методу* було досліджено генезис інституту засудженого на різних етапах становлення кримінального процесу України. *Метод моделювання* застосовано з метою побудови проекту кримінальних процесуальних норм, що регламентують процесуальний статус засудженого. За допомогою *порівняльно-правового методу* зроблено співставлення норм та практики застосування

вітчизняного законодавства з правовими нормами та практикою їх застосування в інших державах у сфері нормативного регулювання статусу засудженого. *Герменевтичний метод* використаний для тлумачення та інтерпретації норм вітчизняного законодавства в галузі кримінального, кримінального процесуального права з метою з'ясування суті питань, які пов'язані з статусом засудженого. *Метод анкетування* використаний для виявлення ефективності правового регулювання статусу засудженого під час відбування ним покарання.

Всі методи використовувались у взаємозалежності і взаємозв'язку, що дало змогу забезпечити достовірність отриманих результатів та повноту розкриття теми дисертаційного дослідження.

Обґрунтованість і достовірність сформульованих у дисертації наукових положень, висновків і рекомендацій визначається і забезпечується *емпіричною базою дослідження*, яку становлять матеріали вивчення 100 кримінальних проваджень (у Хмельницькій, Полтавській, Рівненській областях), статистичні дані Державної судової адміністрації України за 2008-2014 роки, Державної пенітенціарної служби України у 2014 році, Європейського суду з прав людини, а також результати анкетування 135 засуджених Шепетівської колонії середнього рівня безпеки №58.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні монографічних досліджень теоретичних та практичних питань процесуального статусу засудженого в кримінальному провадженні України. У роботі сформульовано низку нових положень і висновків, які мають істотне значення для теорії кримінального процесу та юридичної практики. До найбільш суттєвих із них слід віднести такі:

уперше:

- зроблено тлумачення поняття «засуджений» із застосуванням авторського підходу щодо необхідності урахування процесуальних моментів не лише початку, а й припинення перебування особи у такому процесуальному статусі. При цьому акцентовано увагу саме на процесуальній (а не кримінально-виконавчій) природі розробленого визначення;

- сформульовано пропозицію розглядати складові елементи статусу засудженого через призму їх поділу на *загальні*, якими засуджений володіє на усіх стадіях кримінального провадження, де є можливою його діяльність, та *спеціальні*, які притаманні його статусу лише на окремих стадіях чи навіть етапах стадій кримінального провадження;

- обґрунтовано висновок про необхідність врегулювання в процесуальному порядку права засудженого на побачення з родичами до направлення його у місце позбавлення чи обмеження волі;

- сформульовано пропозицію про можливість відстрочки відбування покарання засудженим у невідбутій частині, якщо обставини, що є підставою застосування відстрочки відбування покарання, виникають під час відбування покарання;

удосконалено:

- теоретичні напрацювання про зміст та сутність процесуального статусу засудженого, його складові елементи. Під процесуальним статусом засудженого запропоновано розуміти закріплену кримінальним процесуальним законодавством сукупність прав, обов'язків, відповідальності та гарантій прав засудженого, яка надає йому можливість ініціювати перегляд судового рішення у касаційному провадженні, провадженні у Верховному Суді України чи за нововиявленими обставинами, доводити власну позицію суду відповідної інстанції, що забезпечує його інтереси в разі такого перегляду, а також у стадії виконання судових рішень, що дає змогу засудженому реалізувати свої інтереси;

- положення про зацікавленість засудженого, яка може проявлятися у тому, щоб бути звільненим від відбування покарання у зв'язку з невиконанням вироку або навпаки – у тому, щоб швидше відбути покарання для того, щоб вважатися таким, що не має судимості, щоб судимість була швидше знята чи погашена.

набули подальшого розвитку:

- пропозиції стосовно доповнення кримінального процесуального законодавства додатковими правами засудженого (з метою надання засудженому можливості вчасно та правильно скористатися правами у відповідних стадіях кримінального провадження пропонується видавати йому окремі пам'ятки; включити засудженого в перелік осіб, які мають право на забезпечення безпеки);

- положення, що регламентують негайне звільнення особи з-під варти, зокрема, засудженого після перегляду вироку за апеляційною скаргою, в результаті якого особі призначено покарання, не пов'язане з позбавленням волі або звільнено від відбування покарання, в тому числі, якщо особа на момент винесення рішення не перебувала в судовому засіданні;

- пропозиції щодо внесення змін і доповнень до чинного КПК щодо регулювання процесуального статусу засудженого (ч. 1 ст. 425, ч.1 ст. 460, ч.2. ст. 466);

- пропозиції щодо розширення кола суб'єктів звернення з клопотанням про зняття судимості за рахунок включення до них захисника, законного представника, прокурора. У разі подання клопотання цими суб'єктами особа, яка відбула покарання (колишній засуджений), має бути повідомлена про початок процедури зняття судимості.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані й аргументовані в роботі теоретичні положення, висновки і пропозиції вносять певний вклад у розвиток науки кримінального процесу, оскільки розширюють і поглиблюють наші уявлення про сутність і специфіку статусу засудженого в кримінальному провадженні України. Отримані результати дослідження можуть бути використані: *у науково-дослідній діяльності* – для подальшої розробки науково обґрунтованих положень і рекомендацій щодо законодавчого врегулювання статусу засудженого як учасника кримінальних процесуальних відносин; *у практичній роботі* прокуратури, судів – для прийняття відповідних процесуальних рішень щодо засуджених, а також у зв'язку з їх оскарженням; *у законотворчій діяльності* – для вдосконалення положень чинного КПК України в частині регулювання процесуального статусу засудженого в кримінальному провадженні України (лист Комітету ВР України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності № 04-18/12-1732 від 20 липня 2015 року про врахування результатів дисертаційного дослідження у законодавчій роботі Комітету); *у навчальному процесі* – в ході вивчення у вищих юридичних навчальних закладах курсу кримінального процесуального права, підготовці підручників і навчальних посібників з цього курсу (акт впровадження результатів дисертаційного дослідження у навчальний процес Прикарпатського юридичного інституту Національного університету «Одеська юридична академія»).

Апробація результатів дисертації. Основні теоретичні положення, висновки та пропозиції, які містяться в дисертації, доповідались та обговорювались на засіданні кафедри кримінального процесу та криміналістики юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, яка рекомендувала дисертацію до захисту. Результати дослідження були оприлюднені на міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях: «Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України» (Івано-Франківськ, 2005 р.); «Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні» (Львів, 2007 р.); «Верховенство права в процесі державотворення та захисту прав людини в Україні» (Острог, 2008); «Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення» (Запоріжжя, 2011 р.); «Міжнародна науково-практична інтернет-конференція, присвячена 90-річчю з дня народження Белкіна Р.С» (Київ, 2012 р.); «Малиновські читання» (Острог, 2012, 2013 роки.).

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертації викладені у 10 наукових публікаціях, з яких чотири наукові статті опубліковано у виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, 1 стаття опублікована у науковому періодичному виданні іноземної держави, а також у п'яти тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації зумовлена метою та завданнями дослідження і складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків

Загальний обсяг дисертації становить 227 сторінок, з яких основний текст – 191 сторінка, список використаних джерел – 33 сторінки (299 найменувань) та 3 сторінки додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми дисертації, формулюються мета, завдання й методи дослідження; висвітлюється зв'язок роботи з науковими програмами та планами; визначаються наукова новизна і практичне значення одержаних результатів; вказуються форми їх апробації та впровадження у законодавчу діяльність, практичну роботу і навчальний процес.

Розділ перший «Засуджений як учасник кримінального провадження» присвячений з'ясуванню поняття «засуджений», визначенню структури та загальних елементів його процесуального статусу, дослідженню генезису правового регулювання статусу засудженого в кримінальному процесі України.

У підрозділі 1.1. *«Поняття засудженого та його процесуальний статус»* досліджено наукову дискусію щодо терміну «засуджений». Акцентовано увагу на правильності законодавчого віднесення засудженого до однієї із сторін кримінального провадження. Зроблено висновок про недосконалість визначення цього поняття у КПК України, запропоновано нову редакцію ч. 1 ст. 43 КПК України: «Засудженим у кримінальному провадженні є особа, щодо якої судом у встановленому законом порядку ухвалено обвинувальний вирок, що набрав законної сили».

Виокремлено умови набуття особою статусу засудженого. Досліджено окремі процесуальні моменти, які обумовлюють появу фігури засудженого у кримінальному провадженні.

Удосконалено визначення поняття процесуального статусу засудженого у кримінальному провадженні та його складових елементів, до яких, на думку автора, належать: права, обов'язки, гарантії здійснення прав та відповідальність.

Проаналізовано низку загальних прав засудженого, загальні обов'язки, загальні гарантії здійснення прав засудженого у кримінальному провадженні. Відстоюється позиція щодо наявності процесуальної та адміністративної відповідальності засудженого.

У підрозділі 1.2. *«Історія розвитку правового інституту засудженого в кримінальному процесі України»* проведено дослідження становлення інституту засудженого у кримінальному процесі Української держави.

Встановлено, що вперше номінально поняття «засуджений» починає фігурувати в Литовських статутах 1529, 1566, 1588 років, які були чинними на українських землях. Більше норм щодо особи засудженого містив Статут кримінального судочинства 1864 року, прийнятий у Російській імперії. Основні положення щодо процесуального статусу засудженого відображались ще у кодифікованих актах, які були чинними на українських землях під час перебування їх у складі Австро-Угорської імперії – у Кримінальному процесуальному кодексі 1873 року. Надалі

законодавче регулювання статусу засудженого отримало свій подальший розвиток у кодифікованих актах XX та XXI століття.

З часу прийняття КПК України 2012 року правове регулювання статусу засудженого удосконалюється ще більшою мірою. Вперше законодавцем визначено поняття «засуджений» шляхом встановлення моменту, з якого особа набуває такого статусу, та надання засудженому комплексу прав обвинуваченого в обсязі, необхідному для його захисту на відповідній стадії судового провадження.

Розділ другий «Процесуальний статус засудженого у провадженнях з перегляду судових рішень, що набрали законної сили» складається з трьох підрозділів, у яких досліджуються спеціальні елементи процесуального статусу засудженого на окремих стадіях кримінального провадження.

У підрозділі 2.1. *«Процесуальний статус засудженого у касаційному провадженні»* розглянуто спеціальні права засудженого: на оскарження судового рішення (рішень) в касаційному порядку; на ознайомлення в суді з матеріалами кримінального провадження; на зміну чи доповнення касаційної скарги та на відмову від неї; на подання заперечень на касаційну скаргу іншого учасника; на участь у касаційному розгляді; на отримання копій судових рішень.

На основі дослідження понять «інтерес», «інтереси засудженого» прокритиковано законодавче обмеження можливості подання засудженим касаційної скарги формулюванням «у частині, що стосується інтересів засудженого». Щодо відповідного права законного представника, захисника засудженого, зроблено висновок про необхідність формулювання про подання ними касаційної скарги «у частині, що стосується покращення становища засудженого». Тож запропоновано змінити ч. 1 ст. 425 КПК України.

Аналізуючи п. 1 ч. 1 ст. 430 КПК України, автор пропонує додати до КПК України вимогу про завчасне надання засудженому разом із копією рішення суду апеляційної інстанції пам'ятки про правила оскарження судових рішень до суду касаційної інстанції і зазначає відомості, які повинні бути у ній відображені.

Також досліджено таку спеціальну гарантію статусу засудженого у касаційному провадженні як заборону повороту до гіршого.

У підрозділі 2.2. *«Процесуальний статус засудженого у провадженні у Верховному Суді України»* досліджуються новели чинного законодавства щодо підстав та порядку звернення засудженого із заявою до Верховного Суду України.

Серед спеціальних прав засудженого у цьому провадженні виокремлено такі права: на подання заяви про перегляд судового рішення; на участь у розгляді заяви; на отримання копій постанови.

Зроблено висновок щодо ускладнення для засудженого, який знаходиться у місцях позбавлення чи обмеження волі, щодо пошуку та отримання копії іншого судового рішення, яке свідчить про наявність підстав для звернення до Верховного Суду України. Тому висловлено пропозиції щодо збільшення строків реалізації права на подання заяви про перегляд, а також про забезпечення доступу засуджених до судових рішень у кримінальних справах шляхом встановлення в місцях відбування покарань спеціального приміщення з комп'ютерною технікою.

Прокритиковано зміни частин 5, 6 ст. 453 КПК України, які у попередній редакції передбачали право заявника у разі прибуття у судове засідання надати пояснення по суті заявлених вимог. З огляду на винятковий характер провадження у Верховному Суді України, його специфічну мету та унікальні підстави є цілком логічним надавати можливість взяти участь у ньому передусім заявнику, навіть засудженому. У розвиток думки О.М. Дроздова пропонується передбачити у ст. 453 КПК України норму про безумовне задоволення клопотання засудженого, який перебуває під вартою, про його виклик (доставлення) у судове засідання у таких випадках.

Продовжуючи думку про необхідність надання засудженим пам'яток, пропонується після перегляду судового рішення в касаційному провадженні надавати особі таку пам'ятку про правила звернення до Верховного Суду України.

У підрозділі 2.3. *«Процесуальний статус засудженого у провадженні за нововиявленими обставинами»* досліджуються положення чинного законодавства щодо підстав та порядку звернення засудженого із заявою про такий перегляд. Враховуючи наукову дискусію, автор відстоює позицію, що така особа має іменуватися все ж таки засудженим, оскільки вирок щодо неї на момент перегляду не скасовано і невідомо, чи буде скасовано взагалі.

Розглянуто такі спеціальні права засудженого: на подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами; на відмову від заяви; на участь у розгляді судом заяви; на отримання копій судових рішень, ухвалених за результатами перегляду.

Проаналізовано можливість здійснення такого перегляду з ініціативи близьких родичів чи членів сім'ї засудженого у випадку його смерті з метою реабілітації останнього. Зроблено висновок про те, що законодавче формулювання ст. 460 КПК України фактично може позбавити цих осіб такої можливості. Тож запропоновано уточнити ч. 1 ст. 460 КПК України.

Розділ третій «Процесуальний статус засудженого у стадії виконання судових рішень» складається із двох підрозділів та присвячений дослідженню питань, що вирішуються судом у стадії виконання судових рішень і можуть впливати на статус засудженого.

У підрозділі 3.1. *«Процесуальний статус засудженого під час звернення вироку до виконання»* досліджено особливості реалізації процесуального статусу засудженого на цьому етапі.

Спеціальними є права, якими наділений засуджений на етапі звернення вироку до виконання: на побачення з родичами; знати про звернення вироку до виконання; на роз'яснення вироку; на звернення до суду з вимогою про приведення вироку у відповідність з новими (зміненими) нормами Кримінального кодексу чи про звільнення від покарання, зокрема, з підстав набрання чинності закону про амністію.

Зроблено висновок про необхідність врегулювання права засудженого на побачення з родичами до його направлення у місця позбавлення чи обмеження волі, адже хоч особа ще не перебуває в місцях відбування покарання, обмеження її статусу вже набрали законної сили.

Проаналізовано зацікавленість засудженого в тому, щоб бути звільненим від відбування покарання у зв'язку з невиконанням вироку, або навпаки - швидше відбутися покарання з метою вважатися таким, що не має судимості, щоб судимість була швидше знята чи погашена.

Зроблено висновок про можливість засудженого клопотати до суду про роз'яснення вироку, яка впливає зі змісту ст. 380 КПК. В реалізації даного права засудженого може виникнути необхідність у більш повному і зрозумілому викладенні судом вжитих юридичних термінів чи тих частин рішення, розуміння яких викликає труднощі у засудженого.

Підтримано позицію про можливість засудженого звернутись до суду з вимогою про приведення вироку у відповідність з новими (зміненими) нормами Кримінального кодексу чи про звільнення від покарання, зокрема, з підстав набрання чинності закону про амністію. Таке право впливає зі змін матеріального закону саме у випадку, коли після винесення вироку судом нова кримінально-правова норма має зворотню дію.

У підрозділі 3.2. *«Процесуальний статус засудженого у ході виконання вироку та після виконання вироку»* проаналізовано порядок реалізації процесуального статусу засудженого на етапі виконання судового рішення.

Серед спеціальних прав засудженого в ході виконання вироку та після виконання вироку є такі: звертатися до суду з клопотаннями про вирішення питань, які безпосередньо стосуються прав, обов'язків чи законних інтересів засудженого; бути викликаним у судове засідання з повідомленням про час та місце розгляду клопотання (подання); брати участь у судовому засіданні; на оскарження в апеляційному порядку ухвали суду, яка постановлена за результатами розгляду клопотання (подання).

Проаналізовано зміст тих основних прав, які мають певні особливості у їх реалізації засудженим у ході виконання вироку.

Доводиться, що засуджений, до якого застосовується умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, повинен отримувати свободу негайно. Коли ж судове рішення буде скасоване, можна передбачити, що засуджений продовжує відбувати покарання в частині, що залишилась, в загальному порядку після його взяття під варту чи затримання.

Зроблено висновок про те, що варто передбачити право засудженої особи (яка звільнена від відбування покарання за ст. 83 КК України) чи її представника на звернення до суду з клопотанням про звільнення від покарання після спливу принаймні половини строку, визначеного судом.

Підкреслено, що важливою гарантією реалізації прав засудженого є його участь та участь його захисника в судовому засіданні в ході розгляду питання про звільнення від покарання за хворобою, особливо у випадку психічного захворювання, що передбачено міжнародними нормами.

Безпосередня участь засудженого у судовому засіданні – це водночас і необхідна передумова для реалізації інших його прав. Доки триває судовий розгляд, засуджений, будучи присутнім у судовому засіданні, певною мірою може впливати на його хід, що сприятливо відображається на реалізації його статусу. Тому необхідно завчасно повідомити засудженого про судовий розгляд, що сприятиме реалізації його прав та законних інтересів.

Підтримано позицію щодо того, що засуджений до позбавлення волі у кримінальному провадженні про інший злочин, вчинений іншою особою, не перебуває у статусі засудженого. Тому повинні неухильно дотримуватися його процесуальні права відповідно до його наявного процесуального статусу у такому кримінальному провадженні, а порядок виклику його у цьому статусі має бути врегульований не в нормах про виконання судових рішень, а в нормах КПК України про досудове розслідування та судовий розгляд.

Після відбуття засудженим призначеного покарання зміни у його статусі можуть бути пов'язані з питаннями зняття чи погашення судимості, реабілітації.

Значається, що звільнення засудженого від покарання внаслідок декриміналізації має відбуватись у більш простому та прискореному порядку, а судовий розгляд цього питання слід проводити у максимально короткі строки.

Зроблено висновок, що розгляд питання про зняття судимості передбачений лише за клопотанням особи, яка відбула покарання. Коло суб'єктів звернення з клопотанням про зняття судимості має бути розширене за рахунок включення до нього захисника, законного представника, прокурора. У разі подання клопотання особою, що відбула покарання чи подання вищеназваними суб'єктами особа, яка відбула покарання (колишній засуджений), має бути повідомлена про початок процедури зняття судимості.

Процесуальні обов'язки засудженого у стадії виконання судових рішень не відрізняються від його загальних обов'язків.

ВИСНОВКИ

У ході проведеного дослідження запропоновано нове вирішення теоретичних та практичних проблем, пов'язаних із процесуальним статусом засудженого у кримінальному провадженні України. До найважливіших результатів належать такі висновки:

1. Під процесуальним статусом засудженого запропоновано розуміти закріплену кримінальним процесуальним законодавством сукупність прав, обов'язків, відповідальності та гарантій прав засудженого, яка надає йому можливість ініціювати перегляд судового рішення у касаційному провадженні, провадженні у Верховному Суді України чи за нововиявленими обставинами, доводити власну позицію суду відповідної інстанції, що забезпечує його інтереси в разі такого перегляду, а також у стадії виконання судових рішень, що дає змогу засудженому реалізувати свої інтереси.

До складових елементів процесуального статусу засудженого належать: права, обов'язки, гарантії здійснення прав та відповідальність. Дослідження статусу слід проводити через призму поділу його елементів на *загальні*, якими засуджений володіє на усіх стадіях кримінального провадження, де є можливою його діяльність, та *спеціальні*, які притаманні його статусу лише на окремих стадіях чи навіть етапах стадій кримінального провадження.

2. Правове регулювання інституту засудженого у кримінальному процесі України пройшло складний і довготривалий шлях. Генезис статусу цього учасника кримінального провадження багато в чому детермінований особливостями державного устрою та суспільного ладу, які існували на території України у різні епохи та часи. Вперше номінально поняття «засуджений» починає фігурувати в Литовських статутах 1529, 1566, 1588 років. Більше норм щодо особи засудженого містив Статут кримінального судочинства 1864 року, який був чинний на території Російської імперії. Основні положення щодо процесуального статусу засудженого відображались ще у кодифікованих актах, які діяли на українських землях під час перебування їх у складі Австро-Угорської імперії (Кримінальний процесуальний кодекс 1873 року). Про процесуальний статус засудженого можна вести мову лише в радянський період, в кримінально-процесуальних кодексах 1922, 1927 та 1960 років, де він набуває досконалішого правового регулювання.

3. До загальних прав засудженого, які він може реалізувати як учасник кримінальних процесуальних відносин належать: бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені КПК України, а також отримати їх роз'яснення; знати, у вчиненні яких кримінальних правопорушень його визнано винним; мати побачення із захисником з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених КПК України та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату; право не говорити

нічого з приводу обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання, давати показання з приводу обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати; заявляти відводи; одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення; право користуватися рідною мовою (та пов'язані з ним права).

Загальними обов'язками засудженого у кримінальному провадженні є: обов'язок прибути за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк, заздалегідь повідомивши про це; обов'язок підкорятися законним вимогам та розпорядженням суду, а також дотримуватися порядку в судовому засіданні і беззаперечно підкорятися відповідним розпорядженням головуєчого в судовому засіданні.

Видами відповідальності засудженого за невиконання його процесуальних обов'язків може бути кримінальна процесуальна відповідальність, заходами якої є попередження, видалення із зали судового засідання і накладення грошового стягнення, та адміністративна відповідальність, встановлена ст. 185-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, яка передбачає накладення адміністративного стягнення у вигляді штрафу.

Загальними гарантіями забезпечення прав засудженого у кримінальному провадженні є ті, що стосуються й інших учасників кримінального провадження: встановлення законодавцем загальних засад кримінального провадження; наявність у державного органу кореспондуючих обов'язків; процесуальна форма, відповідно до якої повинні діяти суд та інші суб'єкти, які здійснюють владні повноваження.

4. У касаційному провадженні засуджений має такі спеціальні права: 1) на оскарження судового рішення (рішень) в касаційному порядку; 2) на ознайомлення в суді з матеріалами кримінального провадження; 3) на зміну чи доповнення касаційної скарги та на відмову від неї; 4) на подання заперечень на касаційну скаргу іншого учасника; 5) на участь у касаційному розгляді; б) на отримання копій судових документів. У провадженні у Верховному Суді України: 1) на подання заяви про перегляд судового рішення Верховним Судом України; 2) на участь у розгляді заяви; 3) на отримання копій ухвали. У провадженні з перегляду за нововиявленими обставинами: 1) на подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами; 2) на відмову від заяви; 3) на участь у розгляді судом заяви; 4) на отримання копій судових рішень, що ухвалювалися за результатами перегляду. Кожне з цих прав має свої особливості реалізації.

Особливістю процесуального статусу засудженого у провадженнях з перегляду судових рішень є те, що коло його процесуальних прав є значно ширшим кола процесуальних обов'язків. У касаційному провадженні можна виділити один спеціальний обов'язок засудженого – з'явитися до суду касаційної інстанції, якщо суд визнає його участь обов'язковою, але цей обов'язок носить умовний характер. В інших видах проваджень відсутні спеціальні обов'язки засудженого, а тому відсутня і юридична відповідальність за їх невиконання.

Також в усіх видах проваджень з перегляду судових рішень для засудженого діє спеціальна гарантія непогіршення становища, яка в кожному з проваджень має свої особливості.

З метою надання засудженому можливості вчасно та правильно скористатися правами у відповідних стадіях кримінального провадження пропонується видавати йому окремі пам'ятки: 1) з моменту набуття статусу засудженого після перегляду вироку судом апеляційної інстанції – разом із копією рішення суду видавати пам'ятку про правила оскарження судових рішень до суду касаційної інстанції, з переліком прав та обов'язків засудженого у цьому провадженні, даними про назву та адресу суду касаційної інстанції, роз'ясненням підстав для касаційного оскарження, а також уніфікованим орієнтовним бланком (зразком) касаційної скарги; 2) після перегляду судом касаційної інстанції – разом із копією рішення суду пам'ятку про правила звернення до Верховного Суду України, з даними про назву та адресу Верховного Суду України, роз'ясненням підстав та порядку звернення, переліком прав та обов'язків засудженого у цьому провадженні, а також орієнтовним уніфікованим бланком (зразком) заяви про перегляд судових рішень за кожною з підстав.

5. У стадії виконання судових рішень існує низка особливостей реалізації засудженим своїх прав при вирішенні окремих питань, пов'язаних з виконанням вироку.

Спеціальними правами, якими наділений засуджений на етапі звернення вироку до виконання є: 1) побачення з родичами; 2) знати про звернення вироку до виконання; 3) на роз'яснення вироку; 4) на звернення до суду з вимогою про приведення вироку у відповідність з новими (зміненими) нормами Кримінального кодексу чи про звільнення від покарання, зокрема, з підстав набрання чинності закону про амністію. В ході виконання вироку та після виконання вироку: 1) на звернення до суду з клопотаннями про вирішення питань, які безпосередньо стосуються прав, обов'язків чи законних інтересів засудженого; 2) бути викликаним у судові засідання з повідомленням про час та місце розгляду клопотання (подання); 3) на оскарження в апеляційному порядку ухвали суду, яка постановлена за результатами розгляду клопотання (подання).

Проаналізовано зміст тих основних прав, які мають певні особливості у їх реалізації засудженим у ході виконання вироку.

Поки вирок не виконано, зацікавленість засудженого може проявлятися у тому, щоб бути звільненим від відбування покарання у зв'язку з невиконанням вироку або навпаки – у тому, щоб швидше відбути покарання для того, щоб вважатися таким, що не має судимості, щоб судимість була швидше знята чи погашена.

Право знати про звернення вироку до виконання має значення для усвідомлення засудженим початку тих обмежень його загально-правового статусу, що зумовлені покаранням. Також це має значення для реалізації й інших його прав, пов'язаних, зокрема, з погашенням чи зняттям

судимості, реалізацією законного інтересу, що полягає у звільненні від покарання за давністю виконання обвинувального вироку.

Право клопотати до суду про роз'яснення вироку може бути реалізоване засудженим будь-коли, якщо виникне необхідність у роз'ясненні вироку, навіть після його виконання. Засуджений може оскаржити в апеляційному порядку як ухвалу про роз'яснення судового рішення, так і ухвалу про відмову у його роз'ясненні, незалежно від того чи звертався з клопотанням про роз'яснення особисто він чи інший учасник судового провадження.

Право звертатись до суду з вимогою про приведення вироку у відповідність з новими (зміненими) нормами Кримінального кодексу чи про звільнення від покарання з підстав набрання чинності закону про амністію. Таке право впливає зі змін матеріального закону, зокрема, у випадку, коли після винесення вироку суду нова кримінально-правова норма має зворотню дію.

Засуджений, до якого застосовується умовно-дострокове звільнення від відбування покарання, повинен отримувати свободу негайно. Коли ж судове рішення буде скасоване, можна передбачити, що засуджений продовжує відбувати покарання в частині, що залишилась, в загальному порядку після його взяття під варту чи затримання.

Звільнення засудженого від покарання внаслідок декриміналізації має відбуватись у більш простому та прискореному порядку, а судовий розгляд цього питання повинен відбуватись у максимально короткі строки.

Розгляд питання про зняття судимості передбачений лише за клопотанням особи, яка відбула покарання, відтак коло суб'єктів звернення з таким клопотанням має бути розширене за рахунок включення захисника, законного представника, прокурора. У разі подання клопотання особою, що відбула покарання чи подання вищеназваними суб'єктами особа, яка відбула покарання (колишній засуджений), має бути повідомлена про початок процедури зняття судимості.

Процесуальні обов'язки засудженого у стадії виконання судових рішень не відрізняються від його загальних обов'язків.

Однією з важливих гарантій реалізації прав засудженого у ході виконання судових рішень, є обов'язки інших учасників кримінального провадження сприяти в реалізації прав засудженого: судом, спеціалістами.

6. За результатами дослідження слід внести пропозиції щодо удосконалення кримінального процесуального закону, зокрема:

1) ч. 1 ст. 425 КПК України викласти у такій редакції: «Касаційну скаргу мають право подати: 1) засуджений; 1-1) законний представник чи захисник засудженого – у частині, що стосується покращення становища засудженого»; (і далі за текстом статті);

2) розширити можливості підготовки та подання засудженим заяви про перегляд судових рішень Верховним Судом України з підстави неоднаковості судової практики шляхом збільшення строків, протягом яких може бути реалізоване це право;

3) передбачити у ст.ст. 453, 466 КПК України норму про те, що у разі подання засудженим клопотання про його участь у судовому розгляді, така участь має визнаватися обов'язковою;

4) ч. 1 ст. 460 КПК України доповнити нормою: «Близькі родичі та члени сім'ї засудженого, який помер, мають право подати відповідну заяву, якщо це необхідно для його реабілітації»;

5) у процесуальному порядку врегулювати право засудженого на побачення з родичами (до направлення його у місця позбавлення чи обмеження волі);

6) передбачити можливість відстрочки відбування покарання засудженим у невідбутій частині;

7) встановити право засудженої особи (яка звільнена від відбування покарання за ст. 83 КК України) чи її представника на звернення до суду з клопотанням про звільнення від покарання після спливу принаймні половини строку, визначеного судом.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. *Стрельбіцька Л.Я.* Окремі питання процесуального статусу засудженого на стадії виконання вироку / Л.Я. Стрельбіцька // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: зб. наук. статей. – 2005. – Випуск XV. – Івано-Франківськ: «Плай», 2005. – С. 260–264;

2. *Стрельбіцька Л.* Проблеми визначення процесуального статусу засудженого в кримінальному процесі / Леся Стрельбіцька // Адвокат. – 2006. – № 11. – С. 24–27;

3. *Стрельбіцька Л.* Обмеження конституційних прав засудженого / Леся Стрельбіцька // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 7. – С. 121–122;

4. *Стрельбіцька Л.* Механізм захисту прав та основних свобод засудженого / Л. Стрельбіцька // Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право» – Острог. – 2010. – № 2. – С. 48–51;

5. *Стрельбицкая Л.Я.* Процессуальный статус осужденного по вновь открывшимся обстоятельствам в уголовном производстве Украины / Л.Я. Стрельбицкая // Закон и жизнь (Республика Молдова). – 2013. – №12 (3). – С. 193-196.

6. *Стрельбіцька Л.Я.* Значення показань засудженого (виправданого) в кримінальному процесі / Л.Я. Стрельбіцька // Проблеми державотворення і захисту прав людини в Україні: мат-ли XIII регіональної наук.-практ. конф. (8–9 лютого 2007 р., м. Львів). – Львів: Юридичний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка, 2010. – С. 580–582;

7. *Стрельбіцька Л.Я.* Обмеження прав засудженого у кримінальному процесі та суміжних

галузях права / Л.Я. Стрельбіцька // Верховенство права в процесі державотворення та захисту прав людини в Україні: мат-ли ІХ Всеукраїнської наук.-практ. конф. (30–31 травня 2008 р., м. Острого). – Острого: Національний університет «Острозька академія», 2008. – С. 283–287;

8. *Стрельбіцька Л.Я.* Проблеми реалізації засудженим права на захист / Л.Я. Стрельбіцька // Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення: мат-ли ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (31 лютого 2011 р., м. Запоріжжя). Частина ІІІ. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2011. – Ч. 3. – С. 105–107.

9. *Стрельбіцька Л.Я.* Процесуальний статус засудженого у провадженні за нововиявленими обставинами / Л.Я. Стрельбіцька // Малиновські читання: мат-ли І Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 листопада 2012 р., м. Острого). – м. Острого, 2012– С. 301–304.

10. *Стрельбіцька Л.Я.* Окремі питання процесуального статусу засудженого у провадженні у Верховному Суді України/ Л.Я. Стрельбіцька // Малиновські читання: мат-ли ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. (15–16 листопада 2013 р., м. Острого). – м. Острого, 2013. – С. 311–314.

АНОТАЦІЯ

Стрельбіцька Л.Я. Процесуальний статус засудженого в кримінальному провадженні України. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.09 – кримінальний процес та криміналістика; судова експертиза; оперативно-розшукова діяльність. – Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2015.

Дисертація присвячена комплексному дослідженню теоретичних та практичних питань, які стосуються процесуального статусу засудженого в кримінальному провадженні України. У роботі проаналізовано та висвітлено наукові позиції відомих учених-процесуалістів як радянського, так і сучасного періоду, чинне законодавство, що регламентує особливості процесуального статусу засудженого в кримінальному провадженні, зокрема законодавство зарубіжних країн. Досліджено поняття, зміст та особливості процесуального статусу засудженого як суб'єкта кримінальних процесуальних відносин. Проаналізовано загальні та спеціальні елементи процесуального статусу засудженого, якими він наділений на певних стадіях кримінального провадження, де передбачена його участь. Досліджено проблемні питання, які виникають на практиці під час реалізації засудженим своїх прав та виконання покладених на нього обов'язків.

Розроблено низку пропозицій з удосконалення чинного законодавства, що регулює питання процесуального статусу засудженого та практики його застосування, з урахуванням відповідних вимог Конституції України та міжнародно-правових актів у галузі захисту прав людини та судочинства.

Ключові слова: процесуальний статус, засуджений, кримінальне провадження, касаційне

провадження, нововиявлені обставини, виконання судових рішень.

АННОТАЦІЯ

Стрельбицкая Л.Я. Процессуальный статус осужденного в уголовном производстве Украины. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.09 – уголовный процесс и криминалистика; судебная экспертиза; оперативно-розыскная деятельность. – Львовский национальный университет имени Ивана Франко. – Львов, 2015.

Диссертационное исследование посвящено изучению теоретических и практических проблем, связанных с нормативной регламентацией понятия осужденного как участника уголовного производства. Автором сделан вывод о том, что осужденным в уголовном производстве есть лицо, в отношении которого судом в установленном законом порядке вынесен обвинительный приговор, который набрал законную силу.

Процессуальный статус осужденного можно определить как закрепленную уголовным процессуальным законодательством совокупность прав осужденного, которая в сочетании с другими элементами статуса предоставляет ему возможность инициировать пересмотр судебного решения в кассационном производстве, производстве в Верховном Суде Украины, производстве по вновь открывшимся обстоятельствам и отстаивать собственную позицию суду соответствующей инстанции, что обеспечивает его интересы в случае такого пересмотра по инициативе других участников уголовного производства, а также помогает реализовать его интересы в производстве по исполнению судебных решений.

Общими элементами процессуального статуса осужденного, которые присущие ему на всех стадиях уголовного производства являются: права, обязанности, ответственность и гарантии реализации прав.

Исследование процессуального статуса осужденного в кассационном производстве, производстве в Верховном Суде Украины, производстве по вновь открывшимся обстоятельствам проводилось по принципу исследования «специальных» элементов, то есть присущих ему лишь на отдельных стадиях (производствах).

В кассационном производстве осужденный имеет такие специальные права: обжалование судебного решения (решений) в кассационном порядке; ознакомление в суде с материалами уголовного производства; замена или дополнение кассационной жалобы и отказ от нее; представление возражения на кассационную жалобу другого участника; участие в кассационном рассмотрении; получение копий судебных решений.

В производстве в Верховном Суде Украины: на представление заявления о пересмотре

судебного решения Верховным Судом Украины; на участие в рассмотрении заявления; на получение копий постановления.

В производстве по пересмотру по вновь открывшимся обстоятельствам: на представление заявления о пересмотре судебного решения по вновь открывшимся обстоятельствам; на отказ от заявления; на участие в рассмотрении заявления; на получение копий судебных документов, принятых за результатами пересмотра.

Специальным обязательством осужденного в кассационном производстве есть - явиться в суд кассационной инстанции, если суд признает его участие обязательным, но это обязательство носит условный характер.

Специальными правами, которыми наделенный осужденный на этапе обращения приговора к исполнению есть: подавать ходатайство о свидании с родственниками; знать об обращении приговора к исполнению; подавать ходатайство в суд о разъяснении приговора; обращаться в суд с требованием о приведении приговора в соответствие с новыми (измененными) нормами Уголовного кодекса или об освобождении от наказания, в частности из оснований вступления в силу закона об амнистии. В ходе исполнения приговора и после исполнения приговора: обращаться в суд с ходатайствами о решениях вопросов, которые непосредственно касаются прав, обязанностей или законных интересов осужденного; быть вызванным в судебное заседание с сообщением о времени и месте рассмотрения ходатайства (представление); обжалование в апелляционном порядке постановления, которое вынесено за результатами рассмотрения ходатайства (представление).

Процессуальные обязанности осужденного на стадии исполнения судебных решений не отличаются от его общих обязанностей.

Разработан ряд предложений по совершенствованию действующего законодательства, которое регулирует вопрос процессуального статуса осужденного и практики его применения, с учетом соответствующих требований Конституции Украины и международно-правовых актов в отрасли защиты прав человека и судопроизводства.

Ключевые слова: процессуальный статус, осужденный, уголовное производство, кассационное производство, вновь открывшиеся обстоятельства, исполнение судебных решений.

SUMMARY

L. I. Strelbitska. Procedural Status of the Convicted in the Criminal Proceedings of Ukraine.

– Manuscript.

Dissertation for the scientific degree of the Candidate of Legal Sciences on specialty 12.00.09 – Criminal Procedure and Criminalistics; Forensic Examination, Operative and Investigative Activity. – Ivan Franko National University of Lviv. – Lviv, 2015.

The dissertation is devoted to the complex research of theoretical and practical issues related to the procedural status of the convicted in the criminal proceedings of Ukraine. The scientific views of the famous Soviet and modern scholars in the field of procedural law, as well as the current domestic and foreign legislation regulating the peculiarities of the procedural status of the convicted in the criminal proceedings are analyzed and highlighted in the research. The notion, content and peculiarities of the procedural status of the convicted as a subject of criminal procedural relations are studied. The author analyses the general and special elements of the procedural status of the convicted that he/she has at different stages of criminal proceedings, where his/her participation is foreseen. The problematic questions arising in practice during the exercising by the convicted of his/her rights and performance of the imposed duties are researched in the dissertation.

A list of suggestions for improvement of the current legislation on the procedural status of the convicted and the practice of its application under the requirements set forth in the Constitution of Ukraine and international legal acts on human rights protection and judicial proceedings is presented.

Key terms: procedural status, convicted, criminal proceedings, cassational proceedings, newly discovered circumstances, enforcement of court decisions.

Підписано до друку 22.09.2015 р. Формат 60x84/16

Обсяг 0,9 авт. арк.

Тираж 100 прим. Папір офсетний.

Друк: ФОП Кундельська В.О.

79037, м. Львів, вул. Студинського, 4.

Виписка з ЄДР серія АА № 543619 від 22.10.2007 р.

Тел.: 096 270 62 87; 050 227 91 39.

e-mail: genaprint@mail.ru